

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

2019 рік позначений знаменними для співтовариства вітчизняних дослідників-біографістів датами. Виповнилося 100 років від часу заснування новоствореною Українською академією наук Постійної комісії для складання словника діячів України (більш відомої нині як Біографічна комісія УАН-ВУАН) та 25 років від створення Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, який за пори свого становлення на зорі незалежності України розумівся як безпосередній спадкоємець і продовжувач справи репресованої більшовицьким режимом Біографічної комісії, покликаний відродити й розвинути її традиції.

Для Інституту біографічних досліджень, друкованим органом якого є збірник «Українська біографістика», звернення до цих пам'ятних віх історії розвитку вітчизняної гуманітаристики є не так даниною пошани праці кількох поколінь вчених, як приводом для серйозних роздумів і дискусій, для осмислення здобутого досвіду і невирішених проблем, окреслення нових завдань і рубежів.

Розгорнуті відповіді на питання про місце Біографічної комісії в поступі вітчизняної гуманітаристики доби Розстріляного відродження та значення її теоретичних напрацювань для розвитку сучасної української біографіки, про досягнення Інституту біографічних досліджень у розробці проблем теорії і методики біографістики, розбудові ресурсів біографічної та біобібліографічної інформації редакція «Української біографістики» намагалася дати, публікуючи в перших розділах збірника статті відомої дослідниці спадщини Біографічної комісії УАН-ВУАН кандидата історичних наук С. М. Ляшко «Постійна комісія для складання Біографічного словника діячів України (1919–1933): сучасний контекст» та члена-кореспондента НАН України В. І. Попика «Здобутки і завдання провідного осередку вітчизняної біографістики: до 25-річчя Інституту біографічних досліджень».

Чільне місце в збірнику належить також двом іншим знаковим ювілеям 2019 року – 100-річчю від дня народження знаного українського історика, засновника Канадського інституту українських студій Івана Лисяка-Рудницького (1919–1984) та 125-річчю

від дня народження вченого-гуманітарія й письменника Віктора Петрова (Домонтовича) (1894–1969), постаті яких останніми роками все більше привертають до себе увагу дослідників і шанувальників їхньої творчості. Присвячені їм рубрики важливі для упорядників збірника не лише аналізом з висоти сучасного досвіду внеску славетних українських інтелектуалів у розвиток вітчизняної гуманітарної науки і культури, а й представленням у статтях, підготовлених провідними вченими України і зарубіжжя, нових форм і методів яскравої репрезентації матеріалів, всебічного розкриття інтелектуального й духовного світу наших славетних співвітчизників, які прийшли в сучасній біографіці на зміну традиційним лінійним підходам.

Ідеться про глибокий теоретичний аналіз творчого методу Івана Лисяка-Рудницького, його внеску у вироблення сучасних концептуальних засад осмислення вітчизняної історії, здійснений професором С. О. Єкельчиком з Університету Вікторії (Канада). Нові для української біографіки творчі підходи до відтворення біографії Івана Лисяка-Рудницького демонструють стаття і документальна публікація, підготовлені доктором історичних наук професором Л. І. Буряк. Важливі для розуміння особистості Лисяка-Рудницького, його поглядів і взаємозв'язків з інтелектуалами-однодумцями сюжети розкриті в публікаціях доктора історичних наук професора Л. О. Зашильняка та У. А. Кирчів.

Інтелектуальними підходами, сміливою проблемною постановкою дослідницьких завдань позначені розвідка доктора історичних наук професора С. Г. Іваницької про природу світоглядних розбіжностей в естетичних уподобаннях Сергія Єфремова і Віктора Петрова, праця кандидата історичних наук В. М. Корпусової, присвячена аналізу християнського світогляду Віктора Петрова (Домонтовича), історико-філософське есе кандидатів історичних наук С. М. Ляшко та В. М. Тимченка «Вацлав Ржевуський у пошуках ідентичності (за біографічним нарисом В. Петрова-Домонтовича «Ой поїхав Ревуха та по морю гуляти»)».

До кола найбільш актуальних у сучасних умовах розробок Інституту біографічних досліджень належать дослідження з проблем вдосконалення методичних засад, творчого інструментарію й цільової адресної спрямованості науково-популярної та популярної, розрахованої на різні читачькі аудиторії літератури. У цьому плані значний інтерес для науковців, лі-

тераторів, видавців, бібліотечних фахівців становить стаття кандидата історичних наук Н. П. Марченко «Стратегії біографічного письма та дискурс біографіки для дітей і юнацтва в Україні (2014–2019 рр.)».

Багатоаспектним проблемам розширення кола джерел біографічних досліджень, їх систематизації та підвищення ефективності використання в дослідницькій та бібліотечно-інформаційній роботі присвячені праці кандидата історичних наук Н. І. Любовець «Бібліографія українських мемуарів: досвід та сучасні виклики» та доктора історичних наук Т. Р. Кароевої «Інформаційний потенціал маргіналії у біографічних студіях (на прикладі маргіналії на книгах з бібліотеки П. О. Адріанова (1855–193?))». Дослідниця життєвого шляху на еміграції родини С. В. Петлюри, його дружини Ольги та дочки Лесі, багатолітній співробітник Інституту біографічних досліджень доктор історичних наук професор Т. І. Ківшар, яка нині мешкає у Торонто (Канада) і є членом Наукового товариства імені Шевченка в Канаді, публікує у збірнику невідомі раніше широкому загалові листи Ольги Петлюри до діячки українського руху в Канаді Дорис Янди. Важливі для сучасного розуміння життя відомих співвітчизників аспекти на основі залучення цікавих джерельних матеріалів розкриті також у науковій публікації кандидата історичних наук В. В. Патик «Неопублікована праця Г. П. Житецького як джерело дослідження біографії вченого».

Як і у багатьох попередніх випусках, чільне місце у збірнику належить матеріалам рубрики «Історія і культура крізь призму біографіки». Праці, розміщені тут, висвітлюють з позиції біографіки шлях наукових пошуків діячів вітчизняної науки. Стаття доктора історичних наук професора С. М. Міщука присвячена внескові відомого етнографа, фольклориста, музеєзнавця, народознавця та громадського діяча В. Г. Кравченка (1862–1945) у вивчення національних меншин Волині – поляків, німців, євреїв та чехів. Дослідження кандидата історичних наук О. Ю. Курганової висвітлює сторінку наукової біографії відомого українського літературознавця члена-кореспондента АН УРСР С. І. Маслова (1880–1957), пов'язану з розробкою вченим концепту «українське літературне бароко». Кандидатом філософських наук О. І. Вербіцькою на великому джерельному матеріалі документів архівного фонду Інституту рукопису НБУВ розкрито участь знаного літературо-

знавця, фольклориста та бібліографа члена-кореспондента АН УРСР П. М. Попова (1890–1971) у підготовці академічного видання творів Т. Г. Шевченка у десяти томах.

Проблемам формування та використання електронних ресурсів біографічної інформації присвячено окрему рубрику збірника, у якій публікуються статті завідувача профільного відділу Інституту біографічних досліджень кандидата історичних наук О. М. Яценка «Некролог як складова частина біобібліографічного ресурсу „Український національний біографічний архів”» та наукового співробітника Ю. В. Вернік «Всеукраїнський бібліотечний «Біографічний рейтинг»: динаміка змін інформаційного ресурсу».

За традицією збірник містить також рубрику «Бібліографія, рецензії, інформація». У ній особливе місце належить підготовленій доктором історичних наук професором Л. І. Буряк рецензії на монографію відомого вченого-історіографа О. В. Яся «Багатоликий Микола Костомаров» та рецензії доктора філологічних наук Г. А. Александрової на книгу А. Швець «Жінка з хистом Аріадни».

Вісімнадцятий випуск «Української біографістики» за принципами редакційної політики щодо відбору статей і матеріалів, посиленням вимог до їх теоретичного рівня відображає суттєві зрушення, які відбуваються у вітчизняній науковій періодиці на шляху до підвищення її ролі у розвитку перспективних наукових напрямів, організації наукових комунікацій та згуртуванні фахового наукового співтовариства, забезпечення вагомості висвітлюваної проблематики, досягнення більш повної інтеграції української гуманітаристики до європейського і світового дослідницького простору.

З метою підвищення авторитету збірника як єдиного в Україні спеціалізованого видання в галузі теорії і методики біографістики, вдосконалення редакційної роботи створено його наукову раду. До складу редакційної колегії додатково запрошено авторитетних учених з усіх регіонів нашої держави та провідних зарубіжних наукових центрів. «Українська біографістика» перейшла до видання двох збірників на рік. Запроваджується перспективне планування наступних випусків з визначенням найбільш пріоритетної для розвитку наукових досліджень проблематики. До участі у збірнику залучено зарубіжних учених. Посилено вимоги до відбору рукописів, їх рецензування відпо-

відно до встановлених у міжнародному науковому співтоваристві стандартів. Досягнуто відповідності оформлення статей та матеріалів, репрезентації збірника на його веб-сайті згідно з існуючими вимогами. Станом на кінець 2019 року збірник «Українська біографістика» представлений у цілій низці авторитетних у сфері соціогуманітарних наук зарубіжних наукометричних баз, зокрема ERIH PLUS (The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences), Index Copernicus, BASE (Bielefeld Academic Search Engine), I2OR (International Institute of Organized Research), DOAJ (Directory of Open Access Journals), Google Scholar, WorldCat, Research Bible, OpenAIRE (OpenAIRE and the European Open Science Cloud), SIS (Scientific Indexing Services), CiteFactor (Directory Indexing of International Research Journals).

Наукова рада та редакційна колегія висловлюють сподівання, що подальше піднесення авторитету збірника, представлення його публікацій у провідних наукометричних базах сприятиме підвищенню інтересу до нього в дослідників-біографістів і подальшому згуртуванню їх фахового наукового співтовариства навколо Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.